

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

3. září 2009 *

Obsah

I – Právní rámec	I - 7466
II – Skutkový základ sporu a sporné rozhodnutí	I - 7470
III – Napadený rozsudek	I - 7472
IV – Návrhová žádání účastnic řízení před Soudním dvorem	I - 7472
V – Ke kasačnímu opravnému prostředku	I - 7473
A – K prvnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práva na obhajobu a povinnosti uvést odůvodnění při rozdělení správního řízení	I - 7474
1. Napadený rozsudek	I - 7474
2. Argumentace účastnic řízení	I - 7474
3. Závěry Soudního dvora	I - 7475
B – K druhému důvodu, vycházejícímu ze zákazu odepření spravedlnosti	I - 7478
1. Napadený rozsudek	I - 7478
2. Argumentace účastnic řízení	I - 7478
3. Závěry Soudního dvora	I - 7479
C – Ke třetímu důvodu, vycházejícímu z nedostatečného zohlednění, ze strany Soudu, konstatování porušení povinnosti uvést odůvodnění Komisí, pokud jde o určení závažnosti protiprávního jednání	I - 7480
1. K první části třetího důvodu, vycházející z toho, že Soud nedostatečně zohlednil konstatování o porušení povinnosti uvést odůvodnění Komisí, pokud jde o velikost dotčeného trhu	I - 7481

* Jednací jazyk: němčina.

a) Napadený rozsudek	I - 7481
b) Argumentace účastnic řízení	I - 7482
c) Závěry Soudního dvora	I - 7483
2. K druhé části třetího důvodu, vycházející z nedostatečného zohlednění, ze strany Soudu, konstatování porušení povinnosti uvést odůvodnění Komisí, pokud jde o skutečný dopad protiprávního jednání na trh	I - 7486
a) Napadený rozsudek	I - 7486
b) Argumentace účastnic řízení	I - 7488
c) Závěry Soudního dvora	I - 7488
i) K návrhu Komise na nahrazení odůvodnění	I - 7488
ii) K argumentaci navrhovatelek	I - 7491
D – Ke čtvrtému důvodu, vycházejícímu z porušení pokynů a nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání	I - 7493
1. K první části čtvrtého důvodu, vycházející z nezohlednění nesprávnosti určení skutečného dopadu protiprávního jednání na trh	I - 7493
a) Napadený rozsudek	I - 7493
b) Argumentace účastnic řízení	I - 7494
c) Závěry Soudního dvora	I - 7494
2. K druhé části čtvrtého důvodu, vycházející z nezohlednění skutečnosti, že navrhovatelky protiprávní jednání dobrovolně ukončily, jakožto polehčující okolnosti	I - 7496
a) Napadený rozsudek	I - 7496
b) Argumentace účastnic řízení	I - 7496
c) Závěry Soudního dvora	I - 7497

E – K pátému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení zásady proporcionality v rámci stanovení částky pokuty	I - 7498
1. Napadený rozsudek	I - 7498
2. Argumentace účastnic řízení	I - 7498
3. Závěry Soudního dvora	I - 7499
VI – K nákladům řízení	I - 7499

Ve věci C-534/07 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podaný dne 26. listopadu 2007,

William Prym GmbH & Co. KG,

Prym Consumer GmbH & Co. KG,

se sídlem v Stolbergu (Německo), zastoupené H.-J. Niemeyerem, C. Herrmannem a M. Röhrigem, Rechtsanwälte,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

příčemž další účastníci řízení je:

Komise Evropských společenství, zastoupená F. Castillem de la Torre a K. Mojzesowicz, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann (zpravodaj), předseda senátu, M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. března 2009,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. dubna 2009,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Svým kasačním opravným prostředkem se společnosti William Prym GmbH & Co. KG a Prym Consumer GmbH & Co. KG domáhají zrušení, v rozsahu, v němž nepříznivě zasahuje do jejich právního postavení, rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 12. září 2007, Prym a Prym Consumer (T-30/05, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Soud částečně zrušil rozhodnutí Komise K(2004) 4221 v konečném znění ze dne 26. října 2004 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (věc COMP/F-1/38.338 PO/Nadeln) (dále jen „sporné rozhodnutí“).

I – Právní rámec

- ² Článek 23 odst. 2 a 3 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205), stanoví:

„2. Komise může rozhodnutím uložit podnikům a sdružením podniků pokuty, pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

- a) se dopouštějí jednání v rozporu s [články] 81 nebo 82 Smlouvy, [...]

[...]

Pokuta u každého podniku a sdružení podniků podílejících se na protiprávním jednání nesmí přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za předchozí hospodářský rok.

[...]

3. Při stanovování výše pokuty se přihlíží k závažnosti a k délce trvání protiprávního jednání.“

3 Článek 31 nařízení č. 1/2003 stanoví:

„Soudní dvůr má neomezenou příslušnost přezkoumávat [pravomoc přezkoumávat v plné jurisdikci rozhodnutí] rozhodnutí, kterými Komise stanovila pokutu nebo penále. Může uloženou pokutu nebo penále zrušit, snížit nebo zvýšit.“

- 4 Bod 1 písm. A pokynů o metodě stanovování pokut udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3; Zvl. vyd. 08/01, s. 171, dále jen „pokyny“), zní následovně:

„Při hodnocení závažnosti protiprávního jednání je třeba brát v úvahu jeho povahu, skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost relevantního zeměpisného trhu.

Protiprávní jednání se tak zařadí do jedné ze tří kategorií: méně závažná protiprávní jednání, závažná protiprávní jednání a velmi závažná protiprávní jednání.

- Méně závažná protiprávní jednání:

těmi mohou být obchodní omezení, obvykle vertikální povahy, avšak s omezeným dopadem na trh, jež ovlivňují pouze podstatnou, avšak relativně omezenou část trhu Společenství.

Předpokládané pokuty: 1 000 [eur] až 1 milion [eur],

- Závažná protiprávní jednání:

těmi budou častěji horizontální nebo vertikální omezení stejného typu, jako protiprávní jednání uvedená výše, avšak přísněji uplatňovaná, s širším dopadem na trh a s účinky v rozsáhlých oblastech společného trhu. [...]

Předpokládané pokuty: 1 milion [eur] až 20 milionů [eur].

- Velmi závažná protiprávní jednání:

těmi budou obecně horizontální omezení, jako ‚cenové kartely‘ a kvóty podílů na trhu nebo jiné praktiky, které ohrožují řádné fungování jednotného trhu, jako je rozdělování vnitrostátních trhů a jasné zneužívání dominantního postavení podniky majícími praktický monopol [...]

Předpokládané pokuty: nad 20 milionů [eur].

[...]

Bude rovněž nezbytné brát v úvahu, zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou možnost [schopnost] způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména pak spotřebitelům, a určit výši pokuty na úrovni, která zajistí její dostatečně odstrašující [odrazující] účinek.

[...]“

II – Skutkový základ sporu a sporné rozhodnutí

- 5 Skutečnosti předcházející sporu, které vyplývají z napadeného rozsudku, mohou být shrnuty následovně.
- 6 Navrhovatelky jsou německými společnostmi, které vystupují jako jedna z prvních evropských značek kovové a plastové galanterie, jakož i výrobků pro šití.
- 7 Ve dnech 7. a 8. listopadu 2001 provedla Komise šetření podle čl. 14 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3) v prostorách několika výrobců a distributorů galanterie ve Společenství, včetně navrhovatelek a dvou britských podniků, jakož i jejich dceřiných společností, a to jednak společnosti Coats Holdings Ltd a J & P Coats Ltd (dále jen společně „Coats“), a jednak Entaco Group Ltd a Entaco Ltd (dále jen společně „Entaco“).
- 8 Dne 15. března 2004 zaslala Komise navrhovatelkám a společnostem Entaco a Coats oznámení námitek.
- 9 Dne 26. října 2004 přijala Komise sporné rozhodnutí.

- 10 V článku 1 uvedeného rozhodnutí konstatovala Komise, že se navrhovatelky a společnosti Coats a Entaco, účastnily jednání ve vzájemné shodě a v období od 10. září 1994 do 31. prosince 1999 uzavřely řadu písemných, formálně dvoustranných dohod, které v praxi představovaly trojstrannou dohodu, podle níž si tyto podniky rozdělily výrobní trhy nebo se na tom podílely tím, že si rozdělily evropský trh s kovovou a plastovou galanterií, jakož i zeměpisné trhy tím, že si rozdělily evropský trh s jehlami.
- 11 V článku 2 sporného rozhodnutí uložila Komise navrhovatelkám pokutu ve výši 30 milionů eur.
- 12 Komise ve sporném rozhodnutí uvedla, že pokutu stanovila v závislosti na závažnosti a délce trvání protiprávního jednání. Na základě závažnosti protiprávního jednání tak Komise zohlednila povahu protiprávního jednání, jeho skutečný dopad na trh, jakož i velikost relevantního zeměpisného trhu. Na základě těchto skutečností Komise dospěla k závěru, že se podniky, které se účastnily dotčené kartelové dohody, dopustily „velmi závažného“ protiprávního jednání, což ji vedlo ke stanovení výchozí částky pokuty navrhovatelkám na 20 milionů eur.
- 13 Pokud jde o délku trvání protiprávního jednání, Komise konstatovala, že k protiprávnímu jednání docházelo během pěti let a tří měsíců. Z tohoto důvodu výchozí částku pokuty zvýšila o 50 %, a stanovila tak základní částku pro navrhovatelky na 30 milionů eur.
- 14 Krom toho Komise navrhovatelkám odmítla přiznat polehčující okolnost, přičemž zejména zdůraznila, že předčasné ukončení protiprávní dohody nevyplývalo z jejího zásahu a že toto předčasné ukončení již zohlednila při stanovení délky trvání protiprávního jednání.

III – Napadený rozsudek

- 15 Dne 28. ledna 2005 podaly navrhovatelky k Soudu žalobu směřující ke zrušení sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jich dotýká nebo podpůrně zrušení nebo snížení pokuty, která jim byla uložena.
- 16 Soud napadeným rozsudkem žalobě částečně vyhověl v rozsahu, v němž směřovala ke snížení pokuty, přičemž konstatoval, že navrhovatelkám bylo neprávem odepřeno, aby využily ustanovení sdělení Komise o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod (Úř. věst. 1996, C 207, s. 4). Soud v rámci své pravomoci provádět soudní přezkum v plné jurisdikci ve smyslu článku 229 ES snížil částku pokuty uloženou navrhovatelkám na 27 milionů eur. Ve zbývajících částech žalobu zamítl.

IV – Návrhová žádání účastnic řízení před Soudním dvorem

- 17 Navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr:
- zrušil uvedený rozsudek v rozsahu, v němž nepříznivě zasahuje do jejich právního postavení;
 - zrušil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se jich dotýká;

- podpůrně, zrušil nebo snížil pokutu, která jim byla uložena v čl. 2 tohoto rozhodnutí;
- podpůrněji, vrátil věc Soudu k rozhodnutí o jejich žalobě a
- uložil Komisi náhradu veškerých nákladů řízení.

¹⁸ Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zamítl kasační opravný prostředek a
- uložil navrhovatelkám náhradu nákladů tohoto řízení.

V – Ke kasačnímu opravnému prostředku

¹⁹ Navrhovatelky na podporu svého kasačního prostředku uplatňují pět důvodů, které budou přezkoumány postupně.

A – K prvnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práva na obhajobu a povinnosti uvést odůvodnění při rozdělení správního řízení

1. Napadený rozsudek

²⁰ V odpověď na argumentaci navrhovatelek, podle které rozdělení původně jednotného řízení zahájeného ve věci zvané „Galanterní zboží“ na dvě různá řízení, a to věc „Galanterní zboží: Jehly“ (dále jen „věc ‚jehly‘“) a věc „Galanterní zboží: Zapínání“ (dále jen „věc ‚zapínání‘“), představovalo porušení práva na obhajobu, Soud v bodě 61 napadeného rozsudku rozhodl:

„[...] je nutno konstatovat, že oznámení námitek předané navrhovatelkám dne 15. března 2004 nese jednoznačný název ‚Oznámení námitek ve věci PO/galanterní zboží: jehly‘. Navrhovatelky tudíž nejpozději k tomuto datu věděly, že Komise zahájila odlišné řízení týkající se trhu s jehlami. Navrhovatelky tak měly možnost se ve své odpovědi na uvedené oznámení námitek proti rozdělení řízení bránit.“

2. Argumentace účastnic řízení

²¹ Navrhovatelky uvádějí, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení tím, že v bodě 61 napadeného rozsudku rozhodl, že navrhovatelky nejpozději k uvedenému oznámení námitek věděly, že Komise zahájila dvě různá řízení, a že tudíž měly možnost se proti rozdělení správního řízení bránit. Podle navrhovatelek z tohoto oznámení námitek pouze vyplývalo, že Komise měla za to, že jejich chování v odvětví jehel představovalo autonomní protiprávní jednání ve vztahu k jejich chování v odvětví

zapínání. Přitom by jim pouhý dostatečně podrobný popis okolností, na základě kterých Komise provedla rozdělení řízení, umožnil posoudit legalitu tohoto opatření a tudíž účinně bránit své zájmy.

22 Navrhovatelky dodávají, že Komise tím, že neupřesnila důvody rozdělení řízení, porušila svou povinnost uvést odůvodnění.

23 Komise uvádí, že se navrhovatelky před Soudem omezily na tvrzení, že byly zbaveny možnosti upozornit Komisi na to, že pokuty, které jim mohou být uloženy v obou věcech z důvody spojitosti, která mezi nimi existuje, nemohou překročit strop, stanovený v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003, tj. 10 % celkového obrátu, kterého dosáhly v Evropské unii.

24 Podle Komise, která zpochybňuje existenci nedostatečného odůvodnění v tomto ohledu, musí být tudíž první důvod považován za nový, a musí být z tohoto titulu zamítnut jako nepřipustný a podpůrně jako neopodstatněný v rozsahu, v němž namítá porušení povinnosti uvést odůvodnění.

3. Závěry Soudního dvora

25 Aniž by bylo třeba přezkoumávat přípustnost prvního důvodu, je třeba konstatovat, že tento důvod nemůže obstát.

26 Dodržení práva na obhajobu při vedení správních řízení v oblasti politiky hospodářské soutěže představuje obecnou zásadu práva Společenství, jejíž dodržování Soudní dvůr zajišťuje (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl

Maatschappij a další v. Komise, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, body 167 až 171; ze dne 14. července 2005, ThyssenKrupp v. Komise, C-65/02 P a C-73/02 P, Sb. rozh. s. I-6773, bod 92, jakož i ze dne 21. září 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, Sb. rozh. s. I-8725, bod 35).

27 Pokud jde o řízení podle článku 81 ES, je třeba nicméně rozlišovat mezi dvěma fázemi správního řízení, tedy fází vyšetřování, která předchází oznámení námitek, a fází, kterou představuje zbývající část správního řízení. Každý z těchto po sobě jdoucích časových úseků má vlastní vnitřní logiku, přičemž první má Komisi umožnit zaujmout stanovisko ohledně směřování řízení a druhý má Komisi umožnit, aby se s konečnou platností vyslovila k vytýkanému protiprávnímu jednání (viz výše uvedené rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, body 181 až 183, jakož i Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, bod 38).

28 Závěry učiněné v oznámení námitek stanoveném nařízením Společenství mají vymezit předmět správního řízení ve vztahu k podnikům, vůči nimž bylo toto správní řízení zahájeno (viz zejména rozsudek ze dne 17. listopadu 1987, British American Tobacco a Reynolds Industries v. Komise, 142/84 a 156/84, Recueil, s. 4487, bod 70). Oznámení námitek musí za tímto účelem jasně uvádět všechny podstatné skutečnosti, o které se Komise v této fázi řízení opírá. Podle ustálené judikatury může být toto uvedení stručné, jelikož oznámení námitek je přípravným dokumentem a v něm obsažené skutkové a právní závěry jsou čistě předběžné povahy (viz zejména rozsudky ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française a další v. Komise, 100/80 à 103/80, Recueil, s. 1825, bod 14, jakož i ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 67).

29 Soud v projednávané věci v bodě 61 napadeného rozsudku konstatoval, že oznámení námitek předané navrhovatelkám neslo jednoznačný název „Oznámení námitek ve věci PO/galanterní zboží: jehly“. Samy navrhovatelky ve svém kasačním opravném

prostředku uznaly, že z tohoto oznámení vyplývalo, že Komise měla za to, že jejich chování v odvětví jehel představovalo autonomní protiprávní jednání ve vztahu k jejich chování v odvětví zapínání.

30 Navrhovatelky tudíž nezpochybňují, že byl popis námitek v projednávané věci formulován dostatečně jasně k tomu, aby jim bylo umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim Komise vytýká a jakým způsobem hodlá směřovat řízení.

31 Jediný argument, který navrhovatelky uplatňují na podporu svého tvrzení, podle kterého v této fázi nemohly užitečně uplatnit svou obranu, spočívá v nedostatečném odůvodnění, kterým bylo podle nich stíženo oznámení námitek, pokud jde o rozdělení řízení, ke kterému směřovala Komise.

32 Tuto argumentaci nelze přijmout.

33 Touto argumentací by bylo totiž vyžadováno, aby Komise uvedla nejen podstatné skutkové a právní okolnosti, které v této fázi správního řízení považovala za zakládající protiprávní jednání porušující právo hospodářské soutěže Společenství, ale aby dále alespoň stručně vysvětlila důvody, pro které se v rámci tohoto řízení nehodlala opřít o určité skutečnosti, které původně zkoumala nebo zamýšlela zkoumat. Povinnost uvést odůvodnění příslušející Komisi ve fázi odeslání oznámení námitek by tak byla rozšířena na skutečnosti, které jsou již svou povahou nepodstatné pro průběh řízení, ve kterém Komise hodlá pokračovat. Taková povinnost uvést odůvodnění by šla nad rámec požadavků vymezených v judikatuře připomenuté v bodě 28 tohoto rozsudku.

34 Z toho vyplývá, že první důvod musí být zamítnut jako v každém případě neopodstatněný.

B – K druhému důvodu, vycházejícímu ze zákazu odepření spravedlnosti

1. Napadený rozsudek

35 Soud v bodě 64 napadeného rozsudku připomněl, že Komise má z objektivních důvodů právo jak rozdělit, tak spojit řízení. Soud v odpověď na tvrzení navrhovatelek, podle nichž v projednávané věci takové důvody neexistovaly, v bodě 65 téhož rozsudku poukázal na to, že situace nebyla zcela srovnatelná se situací, v níž takové rozdělení v případech různých protiprávních jednání připustil. Nicméně, pokud jde o tvrzení navrhovatelek, podle nichž chování, která jim byla vytýkána, ve skutečnosti představovala jednotné protiprávní jednání, se Soud v bodě 66 uvedeného rozsudku domníval, že tato chování mohou být ověřena až po přijetí rozhodnutí ve věci „zapínání“.

2. Argumentace účastnic řízení

36 Navrhovatelky Soudu vytýkají, že se dopustil nesprávného právního posouzení tím, že odmítl ověřit legalitu rozdělení řízení, ačkoli jednak uznal, že Komise může provést takové rozdělení řízení pouze tehdy, pokud jde o různá protiprávní jednání, a jednak měl k dispozici indicie, ve formě oznámení námitek ze dne 16. září 2004 ve věci „jehly“ a oznámení námitek ze dne 8. března 2006 ve věci „zapínání“, jež mohou vést k podezření, že Komise svévolně rozdělila jednotné protiprávní jednání. Soud v bodě 66 napadeného rozsudku nesprávně konstatoval, že při neexistenci rozhodnutí Komise ve

věci „zapínání“ ke dni, ke kterému byla věc „jehly“ projednávána Soudem, byly předpoklady týkající se výsledku věci „zapínání“ spekulativní.

- 37 Komise navrhuje, aby byl tento důvod zamítnut. Soud podle ní oprávněně rozhodl, že tvrzení navrhovatelek nemohla být přezkoumána před přijetím rozhodnutí ve věci „zapínání“.

3. Závěry Soudního dvora

- 38 V bodech 64 až 66 napadeného rozsudku Soud uvedl, že podle jeho judikatury může být řízení o protiprávním jednání porušujícím pravidla hospodářské soutěže Společenství rozděleno a vést k přijetí několika rozhodnutí ukládajících různé pokuty pod podmínkou, že jde o různá protiprávní jednání.
- 39 Navrhovatelky tuto analýzu nezpochybňují, ale vytýkají Soudu, že v projednávané věci neověřil, zda jednak chování dotčené ve sporném rozhodnutí ve věci „jehly“, a jednak chování zjištěné v oznámení námitek ze dne 8. března 2006 ve věci „zapínání“ tvořila různá protiprávní jednání, či nikoli.
- 40 Jak bylo připomenuto v bodě 28 tohoto rozsudku, oznámení námitek je pouze přípravným dokumentem a v něm obsažené skutkové a právní závěry jsou čistě předběžné povahy. Pozdější rozhodnutí nemusí být nezbytně kopií oznámení námitek, jelikož Komise musí přihlídnout ke skutečnostem vyplývajícím ze správního řízení buď k tomu, aby upustila od námitek, které se ukázaly jako neopodstatněné, anebo aby upravila či doplnila po skutkové a právní stránce svou argumentaci na podporu uplatněných námitek (viz zejména výše uvedené rozsudky *Musique Diffusion française* a další v. Komise, bod 14, jakož i *Aalborg Portland* a další v. Komise, bod 67).

41 Soud se za těchto podmínek nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 66 napadeného rozsudku rozhodl, že nebylo-li přijato žádné rozhodnutí ve věci „zapínání“, byly veškeré předpoklady ohledně existence či neexistence různých protiprávních jednání spekulativní.

42 Jak vyplývá z úvah Soudu, nemohou navrhovatelky argumentovat odepřením spravedlnosti vzhledem k tomu, že svou argumentaci týkající se existence jednotného protiprávního jednání stále mohly předložit po přijetí rozhodnutí ve věci „zapínání“ v rámci přezkumu legality tohoto rozhodnutí. Jak navrhovatelky uvedly na jednání, podaly ostatně Soudu žalobu na základě článku 230 ES směřující ke zrušení rozhodnutí Komise ve věci „zapínání“.

43 Druhý důvod kasačního opravného prostředku je tedy třeba zamítnout jako neopodstatněný.

C – Ke třetímu důvodu, vycházejícímu z nedostatečného zohlednění, ze strany Soudu, konstatování porušení povinnosti uvést odůvodnění Komisí, pokud jde o určení závažnosti protiprávního jednání

44 Tento důvod se dělí na dvě části vycházející z toho, že Soud nedostatečně zohlednil konstatování porušení povinnosti uvést odůvodnění Komisí týkající se, pokud jde o první část, velikosti dotčeného trhu a, pokud jde o druhou část, skutečného dopadu protiprávního jednání na trh.

1. K první části třetího důvodu, vycházející z toho, že Soud nedostatečně zohlednil konstatování o porušení povinnosti uvést odůvodnění Komisí, pokud jde o velikost dotčeného trhu

a) Napadený rozsudek

45 Soud v bodě 87 napadeného rozsudku uvedl, že s ohledem na protisoutěžní cíl dohod, není Komise pro účely použití čl. 81 odst. 1 ES v projednávané věci povinna vymezovat trh. Soud nicméně v bodě 88 téhož rozsudku upřesnil, že jelikož výrok sporného rozhodnutí uložil pokutu na základě nařízení č. 1/2003, byla skutková zjištění, pokud jde o dotčený trh, relevantní, i když jejich nedostatečná povaha nemohla vést k úplnému zrušení uvedeného rozhodnutí.

46 Soud v tomto ohledu v bodě 89 napadeného rozsudku dospěl k následujícímu:

„Podle pokynů, hodnocení závažnosti protiprávního jednání [...] ‚musí zohlednit‘ nejen povahu protiprávního jednání, ale rovněž ‚skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit‘ (bod 1 písm. A první pododstavec). Pro účely hodnocení skutečného dopadu protiprávního jednání na trh je přitom nezbytné vymezit trh. Pokyny rovněž stanoví, že je ‚nezbytné‘, pro účely určení závažnosti protiprávního jednání ‚brát v úvahu, zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou možnost [schopnost] způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům‘ (bod 1 písm. A čtvrtý pododstavec), což znamená nezbytnost určit velikost trhů a tržních podílů, které mají dotčené podniky.“

47 Poté, co Soud v bodě 95 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že neexistuje žádné nedostatečné odůvodnění, pokud jde o vymezení relevantních výrobních trhů, přezkoumal konstatování Komise týkající se velikosti trhu uvedená ve sporném rozhodnutí.

48 Soud v bodě 98 napadeného rozsudku konstatoval, že posouzení Komise ohledně velikosti všech tří výrobních trhů, které identifikovala, měla nadále mezery a neumožňovala ověřit velikost všech tří dotčených trhů. Soud z toho v bodě 99 uvedeného rozsudku dovodil, že sporné rozhodnutí bylo „odůvodněno nedostatečně, což by mohlo vést k [jeho] částečnému zrušení [...], přinejmenším z důvodu, že by se konstatování Komise týkající se skutečné hospodářské schopnosti dotčených podniků způsobit významnou škodu, neopíralo o další důvody [sporného] rozhodnutí“.

49 Soud v bodech 100 a 101 napadeného rozsudku poukázal na to, že navrhovatelky nikdy nezpochybily konstatování Komise uvedená ve sporném rozhodnutí umožňující potvrdit existenci takové schopnosti, a to zejména jejich vedoucí postavení na evropském trhu výroby jehel, tedy trhu, na kterém byla hospodářská soutěž velice omezená.

b) Argumentace účastnic řízení

50 Soud podle navrhovatelek porušil článek 253 ES tím, že nezrušil sporné rozhodnutí, ačkoli konstatoval porušení povinnosti uvést odůvodnění, pokud jde o velikost dotčeného trhu. Soud tak nezohlednil, že tato vada měla vliv na určení závažnosti protiprávního jednání vzhledem k tomu, že určení tohoto protiprávního jednání s sebou nese kumulativní použití několika kritérií a že sama Komise v uvedeném rozhodnutí uvedla, že zohlednila velikost dotčeného trhu a hospodářskou schopnost podniků, které se dopustily protiprávního jednání, způsobit významnou škodu.

51 Soud se rovněž dopustil nesprávného právního posouzení, když se domníval, že Komise dostatečně popsala skutečný dopad protiprávního jednání na trh tím, že odkázala na vedoucí postavení dotčených podniků. Soud tím nezohlednil rozdíl mezi určením skutečné hospodářské schopnosti podniku způsobit významnou škodu a určením skutečného dopadu na trh.

52 Navrhovatelky tvrdí, že tudíž existuje rozpor v odůvodnění mezi jednak bodem 89, a jednak body 99 a 100 napadeného rozsudku.

53 Komise odpovídá, že Soud na základě správného výkladu napadeného rozsudku potvrdil povinnost vymezit velikost dotčeného trhu pouze tehdy, pokud jde o schopnost dotčených podniků způsobit významnou škodu. Pokud by nicméně tato schopnost mohla být zjištěna jinými prostředky, jak je tomu v projednávané věci, odpadla by Komisi povinnost určit velikost trhu. Krom toho z judikatury Soudu vyplývá, že metoda výpočtu pokut popsáná v pokynech pro účely určení výchozí částky pokuty nijak nestanoví zohlednění velikosti dotčeného trhu.

c) Závěry Soudního dvora

54 Podle ustálené judikatury musí být závažnost porušení práva hospodářské soutěže Společenství stanovena v závislosti na vícero skutečnostech, jakými jsou zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující účinek pokut, a to, aniž by byl sestaven závazný nebo taxativní výčet kritérií, ke kterým musí být povinně přihlédnuto (viz zejména rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, uvedený výše, bod 465; ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 241, jakož i ze dne 25. ledna 2007, Dalmine v. Komise, C-407/04 P, Sb. rozh. s. I-829, bod 129).

55 V důsledku toho v rozporu s tím, co uplatňují navrhovatelky, velikost dotčeného trhu v zásadě není povinným prvkem, ale pouze jednou z více relevantních skutečností při posouzení závažnosti protiprávního jednání a stanovení výše pokuty (viz v tomto smyslu výše uvedený Dalmine v. Komise, bod 132).

- 56 Soud v bodě 89 napadeného rozsudku nicméně uvedl, že podle bodu 1 písm. A čtvrtého pododstavce pokynů je pro účely posouzení závažnosti protiprávního jednání nezbytné brát v úvahu skutečnou schopnost podniků způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům. Soud dodal, že toto zohlednění předpokládá nutnost určit velikost trhů.
- 57 Navrhovatelky nezpochybňují analýzu učiněnou Soudem, ale uvádějí, že si Soud následně protiřečil, když v bodě 101 napadeného rozsudku připustil, že odkaz na vedoucí postavení, které navrhovatelky měly na dotčeném trhu, může představovat dostatečný popis skutečného dopadu protiprávního jednání na trh.
- 58 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že navrhovatelky bod 101 napadeného rozsudku vykládají nesprávně. Z tohoto bodu totiž ve skutečnosti vyplývá, že je odkaz na vedoucí postavení navrhovatelek na trhu považován za relevantní kritérium k hodnocení skutečné hospodářské schopnosti navrhovatelek způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, a nikoli, jak tvrdí navrhovatelky, k posouzení skutečného dopadu protiprávního jednání na trh.
- 59 Nic to však nemění na tom, že si Soud skutečně protiřečil, když v bodě 89 napadeného rozsudku jednak tvrdil, že hodnocení hospodářské schopnosti podniku způsobit významnou škodu nutně vyžaduje určení velikosti trhu, a jednak se v bodech 99 až 101 uvedeného rozsudku domníval, že nedostatečné odůvodnění, které v tomto ohledu shledal, může být zaceleno jiným konstatováním, jako je v projednávané věci vedoucí postavení, jež navrhovatelky měly na uvedeném trhu.
- 60 Tento rozpor nicméně nemůže vést ke konstatování, jak požadují navrhovatelky, toho, že Soud nedostatečně zohlednil skutečnost, že Komise porušila svou povinnost uvést odůvodnění, pokud jde o velikost dotčeného trhu.

- 61 V rozporu s tím, jak rozhodl Soud v bodě 89 napadeného rozsudku, zohlednění skutečné hospodářské schopnosti původců protiprávních jednání způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, podle bodu 1 písm. A čtvrtého pododstavce pokynů, nepředpokládá nutnost určit velikost trhu.
- 62 Soud zajisté rozhodl, že za účelem stanovení výše pokuty jsou tržní podíly, které patřily jednotlivým podnikům, relevantní pro určení vlivu, který mohl daný podnik vykonávat na trhu (rozsudek ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 139).
- 63 Nicméně z důvodů uvedených generálním advokátem v bodech 98 až 101 jeho stanoviska nelze z judikatury zmíněné v předchozím bodě dovodit, že pro účely hodnocení vlivu podniku na trh nebo, slovy pokynů, jeho skutečné hospodářské schopnosti způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, je třeba tuto schopnost měřit s tím, že bude Komisi uložena povinnost, aby předběžně vymezila trh a aby posoudila velikost tohoto trhu a zároveň přihlédla k objemu obrátu tohoto podniku.
- 64 Navíc v případě takového protiprávního jednání, jako je protiprávní jednání dotčené v projednávané věci, které spočívá v rozdělení trhů, by důsledkem takto formalistického výkladu výše uvedeného rozsudku Baustahlgewebe v. Komise, který zastávají navrhovatelky, byla Komisi v rámci metody výpočtu pokuty uložena povinnost, ke které Komise podle ustálené judikatury není pro účely použití článku 81 ES povinna, pokud má dotčené protiprávní jednání protisoutěžní cíl (viz zejména výše uvedené rozsudky Aalborg Portland a další v. Komise, bod 261, jakož i Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, bod 125).
- 65 Soud tudíž v bodech 99 až 101 napadeného rozsudku právem uznal, že hospodářská schopnost navrhovatelek způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům,

může být prokázána takovým konstatováním, jako je konstatování jejich vedoucího postavení na dotčeném trhu.

⁶⁶ Z toho vyplývá, že navzdory rozporu v odůvodnění Soudu, na který správně poukazují navrhovatelky, musí být první část třetího důvodu zamítnuta jako irelevantní.

2. K druhé části třetího důvodu, vycházející z nedostatečného zohlednění, ze strany Soudu, konstatování porušení povinnosti uvést odůvodnění Komisí, pokud jde o skutečný dopad protiprávního jednání na trh

a) Napadený rozsudek

⁶⁷ V bodech 109 až 112 napadeného rozsudku Soud dospěl k následujícímu:

„109 [...] posouzení skutečného dopadu na trh je požadováno pouze ,je-li měřitelný‘. Komise nicméně v průběhu řízení nikdy netvrdila, že tento dopad v projednávané věci nebyl měřitelný a ve své žalobní odpovědi k tomuto bodu se omezila na připomenutí, že rozdělení výrobních trhů a zeměpisného trhu sjednané v dohodách uzavřených mezi navrhovatelkami a společností Entaco byla prováděna, a ,nutně tudíž měla skutečné účinky na podmínky hospodářské soutěže na trzích Společenství‘.

110 Tento závěr však není přesvědčivý. [...]

111 V bodech 318 až 320 [sporného] rozhodnutí totiž Komise [...] vycházela výlučně z příčinné souvislosti mezi prováděním kartelové dohody a jejím skutečným dopadem na trh, což nicméně k výpočtu pokuty nepostačuje.

112 V důsledku toho Komise dostatečně nesplnila povinnost uvést odůvodnění, která jí v tomto ohledu přísluší. Právní důsledky, které je z toho třeba vyvodit budou přezkoumány v bodech 190 a následujících dále.“

68 Pokud jde o právní důsledky, které může mít nedodržení povinnosti uvést odůvodnění uvedené v bodě 112 napadeného rozsudku, Soud v bodech 188 a 189 téhož rozsudku konstatoval, že protiprávní jednání v projednávané věci, jehož předmětem bylo rozdělení výrobních trhů a zeměpisného trhu, představovalo zjevné protiprávní jednání porušující právo hospodářské soutěže, které je svou povahou obzvláště závažné. V důsledku toho podle Soudu s ohledem na definici obsaženou v pokynech, byla kvalifikace protiprávního jednání jako „velmi závažného“ odůvodněná.

69 Soud v bodě 190 napadeného rozsudku doplnil:

„Pokud jde o posouzení skutečného dopadu protiprávního jednání na trh, bylo již ve [sporném rozhodnutí] konstatováno, že Komise nesplnila povinnost uvést odůvodnění, která jí přísluší [...]. [...] Toto nedostatečné odůvodnění za okolností projednávaného případu nicméně nemůže vést ke zrušení uložené pokuty nebo snížení její částky, vzhledem k tomu, že kvalifikace jako ‚velmi závažné‘ protiprávní jednání byla opodstatněná a že Komise zvolila minimální výchozí částku stanovenou pokyny pro takové protiprávní jednání (nebo přesněji maximální částku pro ‚závažné‘ protiprávní jednání), a sice 20 milionů eur. Komise totiž správně uvádí, že volba nejnižší částky v projednávané věci postačuje ke zohlednění sníženého dopadu protiprávního jednání v době, kdy k němu docházelo.“

b) Argumentace účastnic řízení

70 Soud podle navrhovatelek porušil článek 253 ES tím, že odmítl zrušit sporné rozhodnutí, ačkoli konstatoval porušení povinnosti uvést odůvodnění, pokud jde o skutečný dopad protiprávního jednání na trh. Tím, že v bodě 190 napadeného rozsudku rozhodl, že nedostatečné odůvodnění za okolností projednávaného případu nemusí vést ke zrušení nebo snížení pokuty vzhledem k tomu, že kvalifikace protiprávního jednání jako „velmi závažného“ byla opodstatněná, smísl Soud otázky týkající se legality uvedeného rozhodnutí po meritorní stránce s otázkami týkajícími se právních důsledků porušení formální povinnosti uvést odůvodnění.

71 Komise argumentaci navrhovatelek zpochybňuje. Domnívá se však, že se Soud v bodech 109 až 112 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení. Jednak Soud požadoval, aby Komise prokázala neexistenci měřitelného skutečného dopadu protiprávního jednání na trh, zatímco sám Soud nekonstatoval, že by tento dopad byl měřitelný. Dále Soud rozhodl v rozporu s ustálenou judikaturou, podle které provádění dohody mající protisoutěžní cíl stačí k vyloučení možného závěru o neexistenci dopadu uvedené dohody na trh. Komise tudíž vyzývá Soudní dvůr, aby nahradil odůvodnění tím, že odmítne konstatování obsažená v uvedených bodech 109 až 112 napadeného rozsudku týkající se prokázání a měřitelnosti dopadu protiprávního jednání na trh.

c) Závěry Soudního dvora

i) K návrhu Komise na nahrazení odůvodnění

72 Podle ustálené judikatury, i když odůvodnění rozsudku Soudu vykazuje porušení práva Společenství, ale jeho výrok se jeví jako opodstatněný z jiných právních důvodů, musí být kasační opravný prostředek zamítnut (viz zejména rozsudky ze dne 9. června 1992,

Lestelle v. Komise, C-30/91 P, Recueil, s. I-3755, bod 28, jakož i ze dne 9. září 2008, FIAMM a další v. Rada a Komise, C-120/06 P a C-121/06 P, Sb. rozh. s. I-6513, bod 187).

73 I za předpokladu, že by návrh na nahrazení odůvodnění mohl být za podmínek, za nichž byl Komisí podán, přijat, musí být tento návrh v projednávané věci zamítnut.

74 Pokud jde zaprvé o to, zda je Komise povinna, či nikoli pro účely výpočtu pokuty prokázat existenci skutečného dopadu protiprávního jednání na trh, je třeba připomenout, že i když je tento dopad skutečností, kterou je třeba pro posouzení závažnosti protiprávního jednání brát v úvahu, jde o jedno z více kritérií, jako jsou povaha protiprávního jednání a velikost zeměpisného trhu. Stejně tak z bodu 1 písm. A prvního pododstavce pokynů vyplývá, že tento dopad je třeba brát v úvahu pouze, pokud je měřitelný (rozsudek ze dne 9. července 2009, Archer Daniels Midland v. Komise, C-511/06 P, Sb. rozh. s. I-5843, bod 125).

75 Pokud jde o cenové horizontální kartelové dohody nebo horizontální kartelové dohody o rozdělení trhu, z pokynů rovněž vyplývá, že tyto dohody mohou být kvalifikovány jako velmi závažná protiprávní jednání pouze na základě jejich povahy, aniž by Komise byla povinna prokazovat skutečný dopad protiprávního jednání na trh. V tomto případě skutečný dopad protiprávního jednání představuje pouze jednu z řady skutečností, která, je-li měřitelná, může Komisi umožnit zvýšit výchozí částku pokuty nad rámec minimální předpokládané částky ve výši 20 milionů eur.

76 V projednávané věci bylo cílem dotčené kartelové dohody rozdělení trhů, a mohla být tudíž kvalifikována jako velmi závažné protiprávní jednání, aniž by Komise byla povinna prokazovat její skutečný dopad na trh.

- 77 Soud nicméně v bodě 111 napadeného rozsudku konstatoval, že v části sporného rozhodnutí týkající se výpočtu pokuty věnovala Komise posouzení tohoto kritéria tři body nazvané „Skutečný dopad protiprávního jednání“.
- 78 Za těchto podmínek se Soud, který v bodě 109 napadeného rozsudku uvedl, že Komise během řízení nikdy netvrdila, že skutečný dopad protiprávního jednání nebyl měřitelný, mohl domnívat, aniž by se dopustil nesprávného právního posouzení, že Komise jednak měla za to, že byl dopad popsán ve sporném rozhodnutí měřitelný, a jednak měla v úmyslu toto kritérium zohlednit pro účely výpočtu výše pokuty.
- 79 Pokud jde zadruhé o důkazy, které Komise v takovém případě musí předložit pro účely prokázání skutečného dopadu protiprávního jednání na trh, je třeba odmítnout tvrzení tohoto orgánu, podle kterého pro tento účel stačí, aby Komise odkázala na provádění kartelové dohody.
- 80 Takový odkaz bez jiného dodatečného prokázání se totiž ve skutečnosti omezuje na domněnku, podle které provádění kartelové dohody mělo účinek na trh.
- 81 I když skutečný dopad protiprávního jednání není pro kvalifikaci protiprávního jednání jako velmi závažného v případě dohody mající protisoutěžní cíl nezbytný, dodatečné zohlednění této skutečnosti umožňuje Komisi zvýšit výchozí částku pokuty nad rámec minimální předpokládané částky ve výši 20 milionů eur stanovené v pokynech, a to bez jiného stropu, než je maximální výše 10 % celkového obrátu dotýčeného podniku za předchozí hospodářský rok, stanovená pro celkovou částku pokuty v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

82 Z hlediska těchto důsledků, jestliže Komise pro účely výpočtu pokuty považuje za účelné zohlednit tuto nepovinnou skutečnost, jako je skutečný dopad protiprávního jednání na trh, nemůže se omezit na pouhou domněnku, ale musí poskytnout, jak uvedl generální advokát v bodě 140 svého stanoviska, konkrétní, důvěryhodné a dostatečné indicie, které jí umožní posoudit, jaký skutečný dopad mohlo mít protiprávní jednání z hlediska hospodářské soutěže na uvedeném trhu.

83 Soud se tudíž nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodech 110 a 111 v podstatě dospěl k závěru, že Komise bez dalšího vysvětlení nemohla dovodit skutečné účinky kartelové dohody na trh pouze z provádění této dohody a založit své rozhodnutí pouze na příčinné souvislosti mezi prováděním kartelové dohody a skutečným dopadem této dohody na trh.

84 Z výše uvedených úvah vyplývá, že návrh na nahrazení odůvodnění předložený Komisí musí být v každém případě zamítnut.

ii) K argumentaci navrhovatelek

85 Argumentace navrhovatelek, podle níž se Soud dopustil nesprávného právního posouzení tím, že poté co konstatoval porušení povinnosti uvést odůvodnění, pokud jde o skutečný dopad protiprávního jednání na trh, odmítl zrušit sporné rozhodnutí, nemůže být přijata.

86 Pokud jde o přezkum rozhodnutí Komise v oblasti hospodářské soutěže vykonávaný soudem Společenství, je třeba připomenout, že nad rámec pouhého přezkumu legality, který umožňuje pouze zamítnout žalobu na neplatnost nebo zrušit napadený akt, pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci přiznaná na základě článku 229 ES Soudu článkem 31 nařízení č. 1/2003 tento soud opravňuje k tomu, aby s přihlédnutím

ke všem skutkovým okolnostem napadený akt změnil, aniž by jej zrušil, za účelem úpravy například výše pokuty (rozsudek *Limburgse Vinyl Maatschappij* a další v. Komise, uvedený výše, bod 692).

87 Soud v rámci přezkumu legality zaprvé v bodě 112 napadeného rozsudku konstatoval existenci nedostatečného odůvodnění, pokud jde o jedno z kritérií používaných Komisí k určení závažnosti protiprávního jednání porušujícího článek 81 ES pro účely výpočtu pokuty, a to kritéria skutečného dopadu protiprávního jednání na trh. S ohledem na řadu kritérií, která, jak bylo připomenuto v bodě 54 tohoto rozsudku, mohou být Komisí použita k určení závažnosti protiprávního jednání porušujícího pravidla hospodářské soutěže pro účely stanovení pokuty, se Soud nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že konstatování, které učinil, týkající se jediného z uvedených kritérií, automaticky nevedlo ke zrušení, byť částečnému, sporného rozhodnutí.

88 Na základě své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci Soud zadruhé v bodě 190 napadeného rozsudku zohlednil vadu, kterou konstatoval a přezkoumal, zda tato vada měla vliv na částku pokuty, a zda tedy bylo třeba tuto částku měnit. V rámci tohoto přezkumu Soud rozhodl, že nebylo účelné měnit výchozí částku pokuty stanovené ve sporném rozhodnutí.

89 Soud tudíž řádně posoudil, jak z titulu přezkumu legality, tak své pravomoci provádět soudní přezkum v plné jurisdikci, právní důsledky, jež je třeba vyvodit z porušení povinnosti uvést odůvodnění, pokud jde o skutečný dopad protiprávního jednání na trh, Komisí.

90 Druhá část třetího důvodu musí být tudíž zamítnuta.

- 91 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že třetí důvod musí být zamítnut v plném rozsahu jako neopodstatněný.

D – Ke čtvrtému důvodu, vycházejícímu z porušení pokynů a nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání

- 92 Tento důvod rovněž obsahuje dvě části, z nichž první vychází z nezohlednění nesprávnosti určení skutečného dopadu protiprávního jednání na trh a druhá z nezohlednění, jakožto polehčující okolnosti, skutečnosti, že navrhovatelky dobrovolně ukončily protiprávní jednání.

1. K první části čtvrtého důvodu, vycházející z nezohlednění nesprávnosti určení skutečného dopadu protiprávního jednání na trh

a) Napadený rozsudek

- 93 Tato část směřuje zejména proti bodům 188 až 190 napadeného rozsudku, zmíněným v bodech 68 a 69 tohoto rozsudku.

b) Argumentace účastnic řízení

94 Navrhovatelky uvádějí, že se Soud v bodech 188 až 190 napadeného rozsudku dopustil dvojího nesprávného právního posouzení. Jednak se domníval, že nedostatečné odůvodnění, pokud jde o skutečný dopad protiprávního jednání, nebylo právně relevantní vzhledem k tomu, že toto protiprávní jednání mohlo být s ohledem na jeho abstraktní formu kvalifikováno jako „velmi závažné“. Toto nezohlednění konkrétních okolností protiprávního jednání je v rozporu jak s pokyny, tak s judikaturou Soudního dvora a rozhodovací praxí Komise. Dále se Soud nesprávně domníval, že výchozí částka pokuty stanovená pokyny za „velmi závažné“ protiprávní jednání, představuje minimální částku, od níž se nelze odchýlit. Tento přístup je v rozporu s rozhodovací praxí Komise a představuje porušení zásady proporcionality.

95 Komise částečně odkazuje na argumentaci, kterou rozvinula v rámci třetího důvodu, pokud jde o skutečný dopad protiprávního jednání. Komise dodává, že Soud výchozí částku pokuty stanovenou pokyny nepovažoval za závazný strop, ale v bodech 206 a 223 napadeného rozsudku přezkoumal její přiměřenost. Pokud jde o argumenty navrhovatelek ohledně rozhodovací praxe Komise, jsou příklady citované navrhovatelkami buď irelevantní, nebo nové či nepřesné.

c) Závěry Soudního dvora

96 Pokud jde o první nesprávné právní posouzení uplatněné navrhovatelkami vycházející z údajně abstraktní kvalifikace protiprávního jednání provedené Soudem bez zohlednění nesprávnosti určení jeho skutečného dopadu na trh, je třeba připomenout, že ke stanovení výše pokut je třeba zohlednit délku trvání protiprávních jednání a všechny skutečnosti, které mohou ovlivnit posouzení jejich závažnosti, jako je jednání každého z podniků, jejich role při zavádění jednání ve vzájemné shodě, zisk, který mohou z těchto jednání mít, jejich velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i nebezpečí, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro cíle Evropských společenství (viz výše uvedené rozsudky *Musique Diffusion française* a další v. Komise,

bod 129, jakož i Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 242). Z toho vyplývá, že účinek protisoutěžního jednání není sám o sobě určujícím kritériem při stanovení přiměřené výše pokuty. Zvláště okolnosti týkající se úmyslného aspektu jednání mohou být důležitější než ty, které se týkají účinků jednání, zejména pokud se jedná o protiprávní jednání, která jsou ve své podstatě závažná, jako je rozdělování trhů, ke kterému docházelo v projednávané věci (rozsudek Soudního dvora ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise, C-194/99 P, Recueil, s. I-10821, bod 118).

97 Pokud jde o druhé nesprávné právní posouzení, podle kterého se Soud nesprávně domníval, že výchozí částka pokuty stanovená pokyny za „velmi závažné“ protiprávní jednání představuje minimální hranici, od níž se nelze odchýlit, je třeba uvést, že se Soud v bodě 190 napadeného rozsudku omezil na přezkum, zda tato vada, kterou konstatoval v souvislosti s posouzením skutečného dopadu protiprávního jednání, měla dopad na výpočet částky pokuty. V rámci tohoto přezkumu Soud zaprvé konstatoval, že Komise neprovedla žádné zvýšení výchozí částky pokuty z důvodu dopadu na trh. Při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci měl Soud zadruhé za to, že výchozí částka uložená ve sporném rozhodnutí mohla být odůvodněna tím, že protiprávní jednání bylo kvalifikováno jako „velmi závažné“. Skutečnost, že Soud za okolností projednávaného případu nepovažoval za účelné měnit výchozí částku stanovenou Komisí, značí pouze to, že Soud částku 20 milionů eur považoval za minimální hranici, pod kterou není možné klesnout.

98 Pokud jde o argument žalobkyň vycházející z rozhodovací praxe Komise, stačí připomenout, že tato rozhodovací praxe neslouží jako právní rámec pro stanovení částky pokut v oblasti hospodářské soutěže, jelikož Komise v této oblasti disponuje širokou posuzovací pravomocí, při jejímž výkonu není vázána předchozími posouzeními (viz zejména výše uvedené rozsudky Dansk Rørindustri a další v. Komise, body 209 až 213, jakož i Archer Daniels Midland v. Komise, C-510/06 P, bod 82).

99 Z toho vyplývá, že první část čtvrtého důvodu musí být zamítnuta.

2. K druhé části čtvrtého důvodu, vycházející z nezohlednění skutečnosti, že navrhovatelky protiprávní jednání dobrovolně ukončily, jakožto polehčující okolnosti

a) Napadený rozsudek

100 Soud v bodě 211 napadeného rozsudku odkazem na ustálenou judikaturu dospěl k závěru, že se v rámci výpočtu pokuty uložené za porušení pravidel hospodářské soutěže, může jednat o polehčující okolnost pouze tehdy, pokud byly dotčené podniky zásahy Komise pobídnuty k ukončení jejich protisoutěžních chování.

101 Soud na základě konstatování v bodě 212 napadeného rozsudku, že ze sporného rozhodnutí vyplývá, že předčasné ukončení protiprávní dohody nevyplynulo ani ze zásahu Komise, ani z rozhodnutí navrhovatelek ukončit protiprávní jednání, ale z rozhodnutí hospodářské strategie, dospěl v bodě 213 uvedeného rozsudku k závěru, že předčasné ukončení dohody již bylo zohledněno v posouzení délky trvání protiprávního jednání, a nemohlo tudíž představovat polehčující okolnost.

b) Argumentace účastnic řízení

102 Soud se podle navrhovatelek dopustil nesprávného právního posouzení v bodech 211 a 213 napadeného rozsudku v rozsahu, v němž jeho analýza nezohledňuje dobrovolnou povahu ukončení protiprávního jednání. Upuštění od protiprávního jednání z vlastní iniciativy by mělo představovat polehčující okolnost, která není zohledněna při posuzování délky trvání protiprávního jednání.

103 Komise tvrdí, že je analýza Soudu v souladu s ustálenou judikaturou v této oblasti, kterou není namístě zpochybňovat.

c) Závěry Soudního dvora

104 Bod 3 pokynů ve své třetí odrážce mezi polehčujícími okolnostmi, které mohou vést ke snížení pokuty, uvádí ukončení protiprávního jednání, jakmile Komise poprvé zasáhla, zejména v případě provádění kontrol.

105 Soudní dvůr v bodě 158 výše uvedeného rozsudku Dalmine v. Komise potvrdil posouzení Soudu, podle kterého nemůže být polehčující okolnost na základě bodu 3 třetí odrážky pokynů přiznána v případě, že protiprávní jednání bylo ukončeno již před prvním zásahem Komise, nebo v případě, že podniky přijaly již před tímto datem pevné rozhodnutí jej ukončit.

106 Soudní dvůr se tudíž nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že potvrdil odmítnutí učiněné Komisí ve sporném rozhodnutí přiznat navrhovatelkám polehčující okolnost z důvodu jejich rozhodnutí ukončit dohody naplňující znaky protiprávního jednání vzhledem k tomu, že toto posledně uvedené rozhodnutí, jak uvádějí samy navrhovatelky, bylo přijato předčasně a nezávisle na jakémkoli zásahu Komise.

107 Za těchto podmínek musí být druhá část čtvrtého důvodu zamítnuta a tudíž čtvrtý důvod musí být zamítnut v plném rozsahu.

E – K pátému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení zásady proporcionality v rámci stanovení částky pokuty

1. Napadený rozsudek

¹⁰⁸ Soud v bodech 228 až 232 napadeného rozsudku přezkoumal přiměřenost částky pokuty postupně uložené sporným rozhodnutím s ohledem na objem dotčených trhů, velikost a ekonomickou sílu navrhovatelek, jejich finanční situaci a riziko, že jim bude uložena pokuta ve věci „zapínání“. Soud v bodě 233 uvedeného rozsudku dospěl k závěru, že argument navrhovatelek vycházející z porušení zásady proporcionality musí být zamítnut v plném rozsahu.

2. Argumentace účastnic řízení

¹⁰⁹ Navrhovatelky tvrdí, že Soud při určování závažnosti protiprávního jednání v rámci stanovování výše pokut porušil zásadu proporcionality ve dvou ohledech. Jednak Soud pokyny použil formalisticky, aniž by bral v úvahu konkrétní okolnosti protiprávního jednání. Dále Soud ověřil přiměřenou povahu pokuty pouze s ohledem na izolovaná kritéria, aniž by celkově bral v úvahu okolnosti projednávaného případu.

¹¹⁰ Komise tvrdí, že je tento důvod nepřijatelný, jelikož Soudní dvůr vyzývá, aby znovu přezkoumal výši pokuty. Podpůrně Komise tvrdí, že Soud přiměřenost pokuty přezkoumal podrobně a že argumenty navrhovatelek nejsou opodstatněné.

3. Závěry Soudního dvora

- 111 Pokud jde o první argument navrhovatelek, je třeba konstatovat, že v podstatě přebírá úvahy uvedené v rámci druhé části čtvrtého důvodu, a že tudíž musí být zamítnut ze stejných důvodů, jako jsou důvody, které vedly k zamítnutí této druhé části čtvrtého důvodu.
- 112 Pokud jde o druhý argument, je třeba mít za to, že v podstatě požaduje, aby Soudní dvůr znovu přezkoumal částku pokuty stanovenou Soudem. Podle ustálené judikatury však Soudnímu dvoru nepřísluší, aby při rozhodování v řízení o kasačním opravném prostředku nahradil z důvodu ekvity vlastním posouzením posouzení Soudu, který rozhoduje při výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci o částce pokuty uložené podniku za porušení práva Společenství tímto podnikem (viz zejména výše uvedené rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, bod 614, jakož i Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 245).
- 113 Pátý důvod tudíž musí být zamítnut jako nepřípustný.
- 114 Z výše uvedených úvah vyplývá, že je třeba kasační opravný prostředek zamítnout v plném rozsahu.

VI – K nákladům řízení

- 115 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě článku 118 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci

úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelky neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Kasační opravný prostředek se zamítá.**
- 2) **Společnostem William Prym GmbH & Co. KG a Prym Consumer GmbH & Co. KG se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.